

Termer för matematikundervisning

SVENSKA – ROMANI CHIB POLSK

Skolverket

Innehåll

Aritmetik

Tal och talsorter	4
Aritmetik	5
Addition och subtraktion	6
Multiplikation	7
Division	8
Bråk	9
Procent	10
Pengar	11

Algebra

Algebra	12
Koordinatsystem och funktioner	13

Statistik

Statistik	14
Diagram	15

Sannolikhet

Sannolikhet	16
Kombinatorik	17

Geometri

Skala och avbildning	18
Mätning	19
Tid	20
Geometri	21
Geometri: polygoner	22
Geometri: vinklar & trianglar	23
Geometri: cirklar	24
Geometri: kroppar	25

Problemlösning

Problemlösning	26
----------------------	----

Matematiska verktyg

Matematiska redskap	27
Programmering	28

Termer för matematikundervisning

Tal och talsorter		
tal	lidžba	
nummer	numero	t.ex. könummer, telefonnummer
ordningstal	kolejnošč lidžbati	första, andra, tredje ...
siffra	cifra	en symbol som används för att representera tal 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9
romerska siffror	žimska cifri	I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, L, C, D, M
naturliga tal	naturalno lidžba	(0), 1, 2, 3, 4 ...
rationella tal	racjonalno lidžba	alla tal som kan skrivas i bråkform
reella tal	žečivisto lidžba	alla tal på den kontinuerliga tallinjen, inklusive irrationella tal som π och $\sqrt{2}$
hela tal, heltal	calkovito lidžba	1, 2, 3, 4 ...
positiva tal	dotatnio lidžba	
negativa tal	ujemno lidžba	
tal i bråkform	lidžba dre forma ulamkovo	t.ex. $\frac{1}{2}$ och $\frac{7}{12}$
positionssystemet	sistemo pozicjakro	en siffras platsvärde är det värde den får av sin position, t.ex. ental eller tiotal
platsvärde	varošč štetosti	
ental	jekto lidžba	385
tiotal	dešitko lidžba	385
hundredental	šelitko lidžba	385
tusental	baritko lidžba	2 385
decimantal	decimalno lidžba	t.ex. 0,5 och 56,83
decimalkomma	decimalno pšečinko	decimaler avskiljs med ett kommatecken: 56, 83
tiondelar	dešto	56, 83
hundredelar	šelitko	56, 83
jämna tal	pažisto lidžba	2, 4, 6, 8 ...
udda tal	na pažisto lidžba	1, 3, 5, 7 ...
primtal	roždželono lidžba	tal som är delbara endast med sig själva och 1
tiokamrater	dešitka kolegi	1 + 9; 2 + 8; 3 + 7; 4 + 6; 5 + 5
ett godtyckligt tal	dovolno lidžba	ett godtyckligt tal är ett tal vilket som helst
kvadratroten	pierviatko kvadratovo	$\sqrt{4} = 2$ eftersom $2 \cdot 2 = 4$

Termer för matematikundervisning

Aritmetik		
aritmetik	aritmetika	räkning med tal och de fyra räknesätten
räkna ut	vigin	finna en lösning
uppräknig	viginipen	en, två, tre ...
nedräknig	od ginipen	tio, nio, åtta, sju, sex, fem, fyra, tre, två, ett
beräkna	obgin	få fram ett numeriskt svar
uppställning	učhuf cifri tel pesti	använda en given algoritm för beräkning
antal	kici, ilošč	hur många
stycken	kici štuki	t.ex. hur många bollar? Svar: 5 stycken
andel	dželenio	hur stor del av helheten
helhet	calošč	helhet delar
delar	češči	
avrundning	te zaokronglinel	att ange ett tal med mindre noggrannhet
avrunda uppåt	te zaokronglinel te berga	tal som slutar på 5, 6, 7, 8 eller 9 avrundas uppåt
avrunda neråt	te zaokronglinel te dolo	tal som slutar på 1, 2, 3 eller 4 avrundas nedåt
ungefär	mnieivjencej	t.ex. talet π är ungefär 3, 14
ungefär lika med	mnieivjencej dža korkoro	$\pi \approx 3, 14$
rimlig	rosondno	när något är troligt
uppskattning	te ošačinel	en kvalificerad gissning
överslagsräknig	viginipen te pšibliženio	en beräkning som ger ett ungefärligt svar
likhet	podobno	t.ex. $10 = 5 + 5$ och $2 + 3 = 3 + 2$
likhetstecken	rovna pes	=
större än	baredir niš	$80 > 75$
mindre än	tiknidir niš	$75 < 80$
inte lika med	na ruvninel pes	$\neq$
prioriteringsregler	zasada kolejnoščakri	anger i vilken ordning operationer utförs
parentes	te naviaso, paranteso	$(24 + 3) \cdot 12$
klammer	klamra	{...}
kommutativa lagen	pšemieno pravo	t.ex. $2 + 3 = 3 + 2$ och $2 \cdot 3 = 3 \cdot 2$
distributiva lagen	distribucjno pravo	t.ex. $4(10 + 9) = 4 \cdot 10 + 4 \cdot 9$

Termer för matematikundervisning

Addition och subtraktion		
addition	te dodel	plustecken $5 + 3 = 8$
term	term	
summa	kici	
plustecken	znako plus	
addera	dodes	addera 5 och 3
plus	plus	5 plus 3
lägga till, lägga ihop	dode khetanes, razem	
sammanlagt	saro, calošč	när alla termer har adderats
tillsammans	khetane, razem	
båda	so duj	två stycken
ytterligare	butedir	lägga till mer
öka	dode	göra större, göra så att det blir fler
subtraktion	te odlel	minustecken $8 - 3 = 5$
term	term	
differens, skillnad	ružnica	
minustecken	znako minusosti	
subtrahera	odles	8 subtraherat med 3 är 5 subtrahera 3 från 8 så får du 5
minus	minus	8 minus 3 är like med 5
jämför	te poruvninel	jämför 8 och 3, skillnaden är 5
ta bort, dra ifrån	te odlel	ta bort 3 från 8 så får du 5 kvar
minska	stikniakirel	göra mindre, göra så att det blir färre
fattas, saknas	brakinel	
växla	rosparuf, rosparuves	växling av talsorter vid beräkning, t.ex. växla tiotal till ental, eller ental till tiondelar
uppställning i en algoritm	te učhuvel dre algoritmo	$\begin{array}{r} 1 \\ 257 \\ + 328 \\ \hline 585 \end{array}$ $\begin{array}{r} 10 \\ 257 \\ - 128 \\ \hline 129 \end{array}$
minnessiffra	numero pamjenčakro	

Termer för matematikundervisning

Multiplikation		
multiplikation	multiplikacija, množenio	$5 \cdot 3 = 15$
faktor	faktoro	
produkt	produkto	
gångertecken	znako množenosti	• eller ✱ eller ✕
multiplikator	multiplikatoro	$5 \cdot 3 \text{ cm} = 15$ 5 är multiplikator
multiplikand	multiplikando	$5 \cdot 3 \text{ cm} = 15$ 3 cm är multiplikand
multiplitera	dode kici moli	5 multiplicerat med 3 är lika med 15
gång	moli	5 gånger 3 är lika med 15
dubblera	dodes duj moli	multiplitera med 2
trefaldiga	dodes trin moli	multiplitera med 3
multipel	but moli	15 är en multipel av 3 och 15 är en multipel av 5
multiplikationstabell	multiplikacijakri, množenioskri tabela	multiplar av ett visst tal
upprepad addition	poftužines dodenipen	$5 \cdot 3 = 5 + 5 + 5$
uppställning i en algoritm	te učuvel dre algoritmo	$\begin{array}{r} 13 \\ \cdot 8 \quad 2 \\ \hline 104 \end{array}$
minnessiffra	numero pamjenčakro	

Termer för matematikundervisning

Division		
division	dželenio	$\frac{18}{2} = 9$ $\frac{\text{täljare}}{\text{nämnare}} = \text{kvot}$ $18/2 = 9$
täljare, dividend	numero cifra berga	
nämnare, divisor	numero cifra dolo	
kvot	kvot	
divisionstecken	znako dželeniosti	– eller / eller ÷ eller :
kvot	kvot	kvoten anger det proportionella förhållandet mellan täljare och nämnare (kallas även ratio)
dela med	te dželineľ	18 delat med 2 är lika med 9
dela i	roz dželono	18 delat i 2 är lika med 9
delningsdivision, dela lika	ruvno dželenio	18 delat i 2 lika delar 18 genom 2 är lika med 9
innehållsdivision	kici moli dželines	hur många gånger går 2 i 18?
rest	rešta	$23/2 = 11$ rest 1
delbar	te po dželineľ	18 är delbart med 2, 3 och 9 23 är inte delbart med 2
största gemensamma delare (SGM)	naj baredir vspulno dželenio	9 är största gemensamma delare till 18 och 27, kallas även största gemensamma faktor
faktorisera	te roz dželineľ pe ružna sposobi	dela upp i faktorer: $18 = 2 \cdot 9$
primtalsuppdelning	dželenio pierše lidžbakro	dela upp i primtalsfaktorer: $18 = 2 \cdot 3 \cdot 3$
kort division	krutko dželenio	$\begin{array}{r} 1 \\ \cancel{7}8 \\ \hline 2 \\ \hline 39 \end{array}$
liggande stolen	dlugo dželenio	$\begin{array}{r} 53,5 \\ \hline 856,0 \quad \boxed{16} \\ - 80 \\ \hline 56 \\ - 48 \\ \hline 80 \\ - 80 \\ \hline 0 \end{array}$

Termer för matematikundervisning

Bråk		
bråk	ulamki	bråkstreck $\rightarrow$ $\frac{4}{5}$ $\frac{\text{täljare}}{\text{nämnare}}$
täljare	numero, cifra berga	
nämnare	numero, cifra dolo	
bråkstreck	ulamkoskri odleglošč	
del av helhet	čenšč celunesti	en del av cirkeln är färglagd:
del av antal	čenšč iloščati	4 är en tredjedel av 12
kvot	kvot	kvoten anger det proportionella förhållandet mellan täljare och nämnare (kallas även ratio)
stambråk	ulamki pniosti	bråk med 1 i täljaren, t.ex. $\frac{1}{4}, \frac{1}{8}, \frac{1}{2}$
hel	celo	$1 = \frac{1}{1}$
halv	phaš	$\frac{1}{2}$
tredjedelar	trita čenšči	$\frac{1}{3}, \frac{2}{3}, \frac{3}{3}$
fjärdedelar	štarta čenšči	$\frac{1}{4}, \frac{2}{4}, \frac{3}{4}, \frac{4}{4}$
kvart = fjärdedel	štarto čenšč	$\frac{1}{4}$
två åttondelar	duj ohtata čenšči	$\frac{2}{8}$
likvärdiga bråk	ulamki rovnovartoščova	bråk som uttrycker samma kvot: $\frac{2}{4} = \frac{4}{8} = \frac{1}{2}$
liknämninga bråk	podobna ulamki	bråk med samma nämnare: $\frac{2}{8}, \frac{4}{8}, \frac{7}{8}$
minsta gemensamma nämnare (MGN)	naj tiknedir vspolno mianovniko	$\frac{5}{2} + \frac{1}{3}$ minsta gemensamma nämnaren är 6
blandad form	miešano forma	heltalsdelen skrivs separat: $\frac{12}{7} = 1\frac{5}{7}$
förkorta	te skručinel	dividera täljare och nämnare med samma tal $\frac{15}{18} = \frac{15/3}{18/3} = \frac{5}{6}$
förlänga	te pšedlužinel	multiplitera täljare och nämnare med samma tal $\frac{5}{6} = \frac{5 \cdot 3}{6 \cdot 3} = \frac{15}{18}$
förenkla	te uproščinel	förkorta bråket så mycket som möjligt
multiplikativ invers, invertera	odriškirdo množenio	$\frac{5}{2}$ är invers till $\frac{2}{5}$ när vi inverterar $\frac{1}{2}$ får vi $\frac{2}{1}$

Termer för matematikundervisning

Procent		
procent = hundradel	proceno	per hundra, hundradelar, %
en hundradel	jekhe šelesti kotir	$\frac{1}{100} = 0,01$
decimalform och procentform	forma dešto i forma procentosti	0,3 = 30 % 0,75 = 75 %
promille	promili	per tusen, tusendelar, ‰
ppm (parts per million)	ppm (miljonosti kotir)	miljondelar: 0,000001
procentsats	procentoskro kotir	
procentenhet	procentoskro kotir	
procentuell förändring	procentovo parujpen	exempel: om priser ökar från 500 till 600 kronor sker en procentuell förändring med 20 %: $\frac{\text{delen}}{\text{det hela}} = \frac{100}{500} = 0,20 = 20 \%$
förändringsfaktor	vspulčiniko zmanakro	ökning med 20 % ger förändringsfaktor 1,20 minskning med 20 % ger förändringsfaktor 0,80 gammalt värde · förändringsfaktor = nytt värde
ökning	te zvienkšinel	en ökning är när det blir mer
minskning	te zmjejšinel	en minskning är när det blir mindre
andel	ilošč, kotir	
hälften av det hela	phaš do celesti	exempel: hälften av 100 är 50 beräknas med multiplikation: $\frac{1}{2} \cdot 100 = 50$
procentuell fördelning	procentosti podžalo	hur helheten är distribuerad, summeras alltid till 100 %
bruttopris	cena bruto	pris utan avdrag
nettopris	cena neto	pris efter avdrag
ränta	renta	pengar som betalas till den som lånar ut pengar, räknas oftast i procent
räntesats	oprocentovanio	räntesatsen uttrycker storleken på räntan, anges oftast i procent

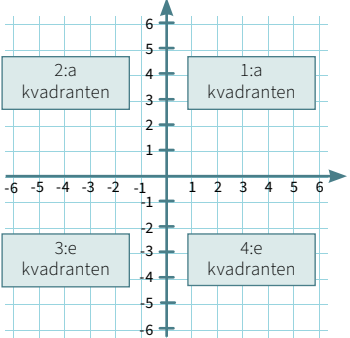
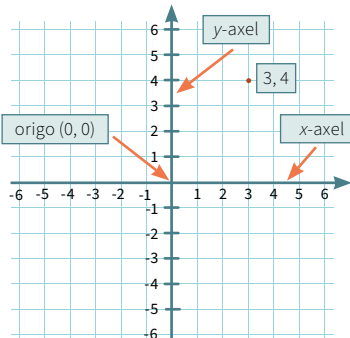
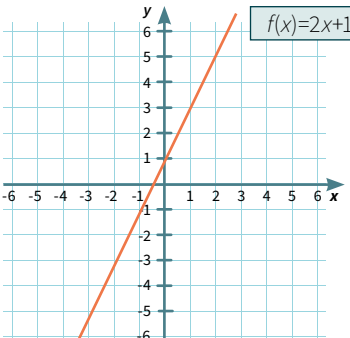
Termer för matematikundervisning

Pengar		
pengar	love	
enkrona	jek korona	
tjuga	biš	
sedel	banknoto, love papierova	
mynt	sastrune love, moneta	
växel	hurde love	
kontant	gotuvka	
betala	priskirel	
bankkort, kreditkort	foda bankovo	
bankkonto	konto bankovo	
debitera	te opriskirel	
avgift	oplata	
låna	pačel	
skuld	dlugo	
spara	oščendžinel	
handla	kinel	
köpa	kinel	
sälja	bikinel	
belopp	kici	
kvitto	kvito	
få tillbaka	doresel pale	
pris	cena	
rea, realisation	pšecena	
rabatt	zniška	
extrapris	pšecena	
cirkapris	pšibližono cena	
billig	tanio	billig, billigare, billigast
dyr	drogo	dyr, dyrare, dyrast
avrundning	zaokronglenio	
överslagsräkning	ošacovanio	
öre, öresutjämning	groši, grošoskro viruvnanio	

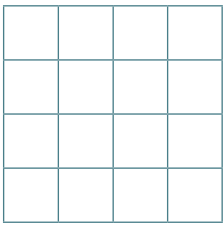
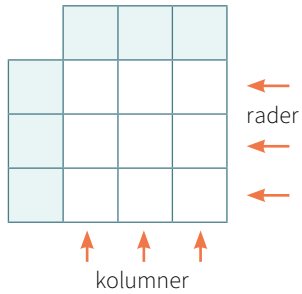
Termer för matematikundervisning

Algebra		
obekant/okänt tal	na znano cifra	ett tal vars värde inte är känt
godtyckligt tal	dovolno cifra	ett tal vilket som helst
variabel	sparudo	ett tal vars värde kan variera
konstant	stalo, na sparudo	ett (ibland okänt) tal som inte varierar
parameter	parametro	en variabel som betraktas som konstant just nu
uttryck	viraženio	
numeriskt uttryck	viraženio cifrovo	t.ex. $5 + 3$
variabeluttryck, algebraiskt uttryck	viraženio sparudo	t.ex. $5x + 3$ och $a^2 + b^2$
polynom	polinomo	t.ex. $x^2 + 3x + 7$ och $5x^3 + 3x^2 + 7x - 1$
formel	formula	en likhet som beskriver ett samband, t.ex. formeln för rektangelns area: $A = b \cdot h$
ekvation	ruvnanio	en likhet som kan innehålla en eller flera obekanta tal: $5x + 3 = 23$ och $a^2 + b^2 = 25$
vänsterled (VL), högerled (HL)	čaci kolejnošč zervo kolejnošč	uttrycken på ömse sidor om likhetstecknet
lösning, rot	rozvionzanio	det tal som gör ekvationen till ett sant påstående: $5x + 3 = 23$ ekvationens lösning är $x = 4$
kvadreringsregeln	kvadrataskri regua	$(a + b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$
konjugatregeln	konjugat regua	$a^2 - b^2 = (a + b)(a - b)$
räta linjens ekvation	rovnanio proste linjati	en ekvation med två variabler vars lösningar ligger på en rät linje i ett koordinatsystem k-form: $y = kx + m$ standardform: $ax + by = c$ allmän form: $ax + by + c = 0$
mönster	vzoro	
talföljd	kolejnošč cifrakri	t.ex. 2, 4, 6 ... eller 1, 4, 9, 16 ...
upprepande mönster	poftužinel pes vzoro	t.ex. 1, 2, 3, 1, 2, 3 ... eller a, b, c, b, a, b, c, b ...
växande mönster	barjol vzoro	t.ex. 8, 13, 18, 23 ... är ett växande mönster som kan beskrivas av uttrycket $5n + 3$
figurnummer (n)	numero figurati (n)	bokstaven n används ofta för att beteckna figurnumret i ett mönsteruttryck, n är valt för att figurnumret alltid är ett naturligt tal

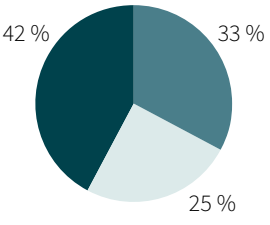
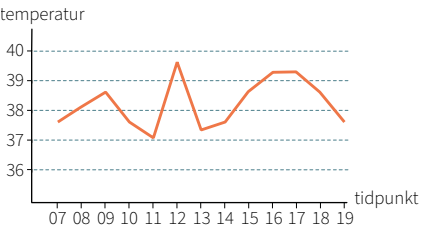
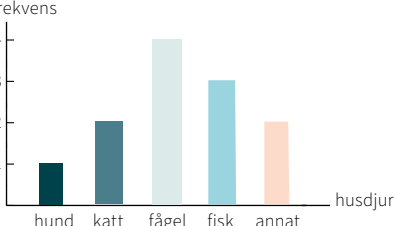
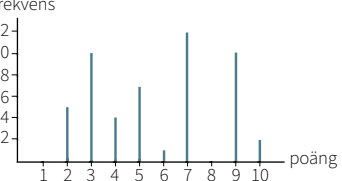
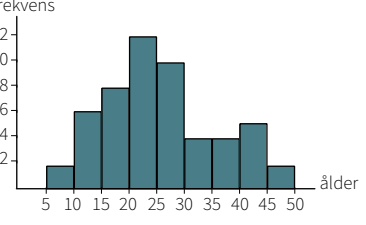
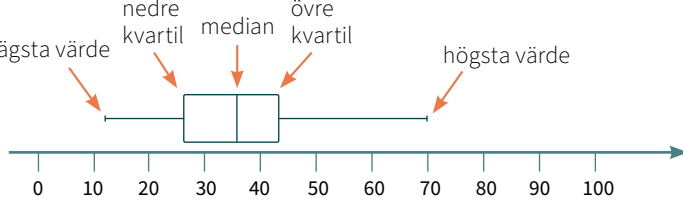
Termer för matematikundervisning

Koordinatsystem och funktioner		
koordinatsystem	kordinat sistemo	
kvadranter	kvadrati	
x-axel	x-ramie	
y-axel	y-ramie	
origo, nollpunkt	pohodženio, punkto zero	
koordinater, talpar	kordinater, obginel vartošč	en punkt i koordinatsystemet anges som ett talpar: (x-värdet, y-värdet)
funktion	funkcja	en funktion beskriver ett samband
rätlinjig funktion	proste linjakri funkcja	t.ex. $f(x) = 2x + 1$, skrivs även: $y = 2x + 1$
funktionens graf	vikreso funkcjakro	
rät linje	prosto linja	
skärningspunkt med y-axeln	punkto kaj pšečines y-ramie	
lutning	nahilono	linjens lutning i relation till x-axeln
riktningskoefficient, lutningskoefficient	vspulno činiko nahilono	anger linjens lutning, i linjen $y = kx + m$ är k riktningsskoefficienten
proportionalitet	proporcjonalnošč	en funktion vars graf är en rät linje som går genom origo, t.ex. $f(x) = 3x$

Termer för matematikundervisning

Statistik		
statistik	statistika	samla in, bearbeta, beskriva och dra slutsatser av data
diagram	diagramo, vikreso	grafisk illustration av ett datamaterial, t.ex. cirkeldiagram, stapeldiagram, linjediagram
lägesmått	pomiaro polončeniosti	centralmått, ett genomsnittligt värde
typvärde	vartošč rozđžalosti	det värde som förekommer flest gånger
median	maškiratuni vartošč	det mittersta värdet, t.ex. 1, 2, 2, 4, 6, 9, 11 om två värden finns i mitten är medianen det som ligger mitt emellan dessa två
medelvärde, medeltal, genomsnitt	šrednio vartošč	$\frac{\text{summan av alla värden}}{\text{antal värden}} = \frac{1 + 2 + 2 + 4 + 6 + 9 + 11}{7} = \frac{35}{7} = 5$
spridning	rozpientošč	variation i datamaterialet
spridningsmått	vimiario rozpientoščakro	t.ex. variationsbredd, standardavvikelse
variationsbredd	zmiana buvlipnakri	differensen mellan det största och det minsta värdet i ett datamaterial
kvartiler	kvartili	nedre kvartilen är medelvärdet för undre halvan av datamaterialet, övre kvartilen är medelvärdet för den övre halvan av datamaterialet
rutnät	šatka kratkati	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p>rutnät</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>tabell</p> </div> </div>
tabell	tabela	
rad	te žendo	
kolumn	kolumna	
skalor	skala	
nominalskala	nominalno skala	kvalitativa värden, t.ex. färger
ordinalskala	kolejnoščakri skala	värden med en inbördes ordning, t.ex. A-B-C... eller bra-bättre-bäst eller rangordna från 1 till 10
intervallskala	Intervalno skala	en intervallskala är en numerisk ordinalskala, t.ex. temperatur, där det är lika långt mellan varje skalstreck
kvotskala	kvot skala	en kvotskala är en intervallskala med en absolut nollpunkt och inga negativa värden, t.ex. längd, vikt, frekvens

Termer för matematikundervisning

Diagram								
cirkeldiagram	okronglo diagramo							
sektor	sektoro							
andel	ilošč, kotir							
procent	procento							
linjediagram	linjakro diagramo	<p>temperatur</p> 						
x-axel, y-axel	x-ramie, y-ramie							
kontinuerlig variabel	čonglo zmiana							
förändring	sparuiben							
utveckling	rozvojo							
stapeldiagram	slupkovo diagramo							
frekvens	frekvencja	<p>frekvens</p> 						
kvalitativ variabel	zmjeno jakošč							
x-axel, y-axel	x-ramie, y-ramie							
stolpdiagram	slupkovo diagramo	<p>frekvens</p> 						
numerisk variabel	zmiana numeri							
x-axel, y-axel	x-ramie, y-ramie							
histogram	histogramo	<p>frekvens</p> 						
intervall	interval							
x-axel, y-axel	x-ramie, y-ramie							
lådagram	pudelkovo diagramo							
median	mediano							
kvartiler	kvartilo							
variationsbredd	zmiana buvlipnati							
stam-blad-diagram	pnioskro-liščoskro-diagramo	stam-blad-diagram över skostorlekar: <table style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr><td>2</td><td>19</td></tr> <tr><td>3</td><td>55789</td></tr> <tr><td>4</td><td>1123</td></tr> </table>	2	19	3	55789	4	1123
2	19							
3	55789							
4	1123							

Termer för matematikundervisning

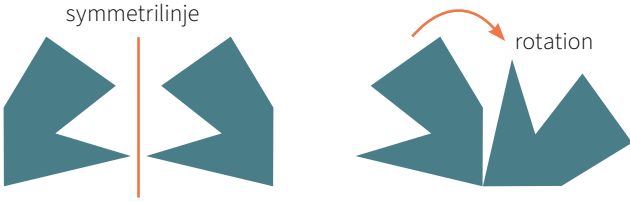
Sannolikhet		
sannolikhet	pravdo podobnie	sannolikheten anges i procent, decimalform eller som ett bråk, sannolikheten för en viss händelse A betecknas $P(A)$ och utläses "P av A"
sannolikheten är ...	pravdo podobnie isi ...	sannolikheten att få krona när du singlar slant är: 50 % eller 0,5 eller 1/2 eller 1 på 2
utfall	viniko	utfallsrummet utgörs av alla möjliga utfall i ett sannolikhetsförsök
utfallsrum	pšeščeniakro viniko	
slump, slumpmässig	zbieg okoličnošči	i ett slumpförsök är varje enskilt utfall inte möjligt att förutsäga även om utfallsrummet är känt
slumpförsök	zbieg okoličnošči	
slumptal	zbieg okoličnošči	
singla slant	čhurde moneta, lov	kasta ett mynt för att slumpmässigt få krona eller klave
frekvens	frekvencja	en frekvenstabell visar hur många gånger varje utfall förekommer
frekvenstabell	frekvencjakri tabela	
relativ frekvens	vzglendno frekvencja	frekvensen delat med antal observationer
avprickning	zakončenio	när en markering görs för varje utfall
träddiagram	rukhitko diagramo	<p>diagram som med hjälp av förgreningar visar olika utfall och deras sannolikheter</p>
multiplikationsprincipen	multiplikacijakro principo	sannolikheten för ett slutresultat av flera på varandra följande försök fås genom att sannolikheterna för varje delutfall multipliceras, vilket illustreras på en gren i träddiagrammet
fördelning	podžalo	hur olika utfall distribueras över datamängden
likformig fördelning	jednolito podžalo	$\frac{\text{antalet utfall för en viss händelse}}{\text{utfallsrummet}}$

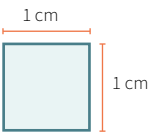
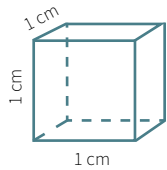
Termer för matematikundervisning

Kombinatorik		
kombinatorik	rožno rodno sposobo	kombinatorik handlar om möjligheter att välja och ordna element i en mängd
mängd	kici, ilošč	en samling objekt, t.ex. en talmängd
element	elemento	ett objekt i en mängd, t.ex. ett tal i en talmängd
kombination	kombinacija	när två eller fler element i samma eller olika mängder kombineras
additionsprincipen	dodipnati zasada, principio	ger antal möjliga kombinationer när ett element väljs från antingen en <i>eller</i> en annan mängd, t.ex. på hur många sätt du kan välja <i>en rätt</i> från en meny med 5 köttretter och 6 vegetariska rätter – det finns 11 olika möjligheter: $5 + 6 = 11$
multiplikationsprincipen	multiplikacijati zasada, principio	ger antalet möjliga kombinationer när flera val görs i följd efter varandra och ordningen spelar roll, t.ex. på hur många sätt du kan välja <i>en kombination av förrätt och varmrätt</i> från en meny med 5 förrätter och 6 varmrätter – det finns 30 olika möjligheter: $5 \cdot 6 = 30$
permutationer	permutacija	olika sätt som det går att ordna en följd av element, t.ex. det finns 6 permutationer av en mängd av tre olika objekt – personerna A, B och C kan ställa sig i kö på 6 olika sätt: <i>ABC; ACB; BAC; BCA; CAB; CBA</i>
fakultet	fakultet	t.ex. 3-fakultet skrivs $3! = 1 \cdot 2 \cdot 3 = 6$
<i>n</i>-fakultet	<i>n</i> -fakultet	<i>n!</i> är produkten av de på varandra följande heltalen från 1 till <i>n</i> . $n! = 1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot \dots \cdot n$
binomialkoefficient	vspulno činiko duj mianovo	tal av formen $\frac{n!}{k!(n-k)!}$ kan även skrivas $\binom{n}{k}$ och visar på hur många sätt som <i>k</i> element kan väljas ur en mängd med <i>n</i> element, t.ex. när 3 av 8 element ska väljas ut kan det ske på 56 olika sätt: $\binom{8}{3} = \frac{8!}{3! \cdot 5!} = 56$

Termer för matematikundervisning

Skala och avbildning		
avbilda	vizerunko	
naturlig storlek	naturalno rozmiar	
skala	skala	t.ex. 1:10 000 eller 2:1 avbildningen:verkligheten
skalenlig	dokladno viginipen	
förminska	stikniakirel	när avbildningen är mindre, t.ex. 1:2
förstora	povienkšinel	när avbildningen är större, t.ex. 2:1
karta	mapa	karta över Sverige
avstånd	odleglošč	
längd	dlugošč	
bredd	buvlipen	
höjd	hučipen	
djup	glenbokošč	
längdskala	dlugoščakri skala	längdskala 1:3 innebär att alla längder avbildas 3 gånger så långa, alltså med en faktor 3
areaskala	obšarosti skala	om längdskalan är 1:3 så är areaskalan 1:9 eftersom både längd och bredd avbildas med en faktor 3 och $3 \cdot 3 = 9$
volym skala	objentnoščakri skala	om längdskalan är 1:3 så är volymskalan 1:27 eftersom längd, bredd och höjd avbildas med en faktor 3 och $3 \cdot 3 \cdot 3 = 27$
likformighet	jedno litnošč	en skalenlig avbildning är likformig
kongruent	kogurento	två figurer är kongruenta om de är identiska i form och storlek, de kan vara roterade eller speglade
rotation, vridning	rotacija, skrento	
spegling	odbičo	
symmetri	simetria	
symmetrilinje	simetriakri linja	

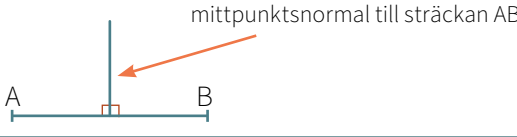
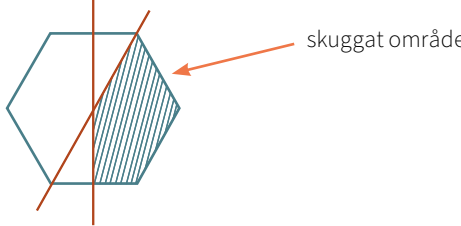
Termer för matematikundervisning

Mätning		
att mäta	te zmiežinel	
ett mått	jek pomiaro	
enhet	jednostka	
jämföra	poruvninel	
längd	dlugošč	mått på avståndet mellan två punkter, första dimensionen
längdenhet	jednostka dlugoščati	t.ex. mm, cm, m, km, mil, tum, fot, aln
höjd	hučipen	ett vertikalt längdmått uppåt
djup	glebokošč	ett vertikalt längdmått neråt
bredd	buvlipen	mått på avståndet mellan två punkter, andra dimensionen i planet
area	poviešhnia	mått på en yta
areaenhet	jednostka poviešhniati	t.ex. cm ² , m ² , km ²
enhetskvadrat	jednostka kvadratosti	
kvadratcentimeter	centimetro kvadratosti	
volym	objentnošč, volimo	mått på storleken av en kropp
volymenhet	jednostka objentnošč, volimo	t.ex. mm ³ , cm ³ , m ³ och ml, cl, l
enhetskub	kostka jednoskati	
kubikcentimeter	šeščeno centimetro	
liter	litro	vätskors volym mäts ofta i liter
vikt	vaga	mått på hur tungt något är
viktenhet	jednostka vagati	t.ex. g, kg, ton
balans	balanso	lika mycket på båda sidor
kilogram, kilo	kilo	1 kilogram = 1000 gram

Termer för matematikundervisning

Tid		
tid	ciro	
sekund	sekunda	
minut	minuta	1 minut = 60 sekunder
timme	štunda	1 timme = 60 minuter = 360 sekunder
dag och natt	dives i rat	
dygn	bište štar štundi	ett dygn består av 24 timmar: en dag och en natt
vecka	kurko	en vecka består av sju dagar: måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag, lördag, söndag
månad	čhon	ett år är 12 månader
år	berš	ett år är 52 veckor
skottår	pšestempno berš	ett år är 365 dagar, ett skottår är 366 dagar
decennium	dekada	ett decennium är 10 år
sekel	šel berš, stulečie	ett sekel är 100 år
millenium, årtusende	milenium, tišonclečie	ett millennium är 1000 år
2000-talet	2000-berša	kan uttalas tjugohundratalet eller tvåtusentalet
klocka, ur	štundengro	
urtavla	cifer blato	
visare: timvisare, minutvisare, sekundvisare	vskazufka štundati, vskazufka minutati, vskazufka sekundati	
klockan är ... fyra	štunda isi ... štar	
... kvart över fyra	... kvadranso pošli štar	
... halv fem	... dophaš panč	04:15 eller 16:15
... tjuugo i fem	... pal biš minuti javela panč	04:30 eller 16:30
		04:40 eller 16:40

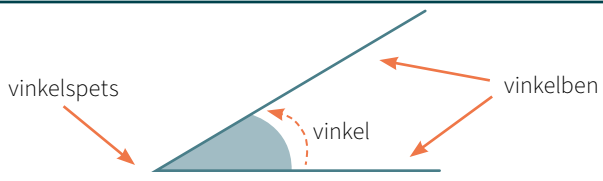
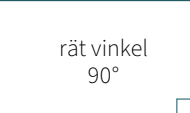

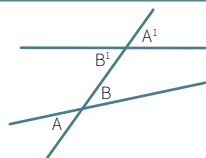
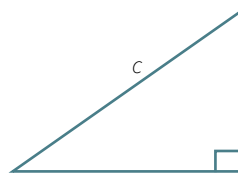
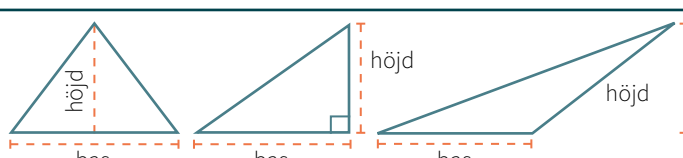
Termer för matematikundervisning

Geometri		
punkt	kropka	•
rät linje	linja prosto	
kurva	zakrento	en kurva kan vara rak eller böjd
sträcka	odleglošč	
ändpunkt	punkto koncosti	en sträcka har två ändpunkter
mittpunkt	punkto maškiratuno	mittpunkten på en sträcka är precis i mitten
stråle	phaš linja	
parallella linjer	jek paš jek linja, rovnoleglo linja	parallella linjer
skärningspunkt	skžižovanio	
vinkelräta linjer	vinkloskri prosto linja	vinkelräta linjer
mittpunktsnormal	punkto maškiratuno normalno	
bisektris	bisektriso	en bisektris delar en vinkel mitt itu
plan yta	plasko poviešhnia, šteto	område i 2 dimensioner
rymd	pšeščen	område i 3 dimensioner
motstående sida	pšečivno rig	sidor som är mitt emot varandra
närliggande sida	blisko rig	sidor som är intill varandra
skuggat område	začemiono šteto	
figur	figura, postač	2-dimensionellt geometriskt objekt
kropp	objekto	3-dimensionellt geometriskt objekt

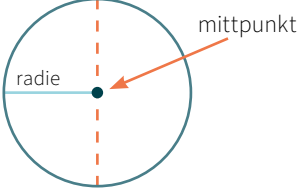
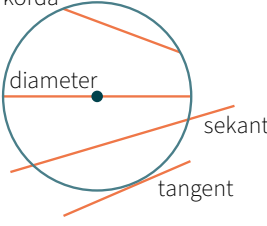

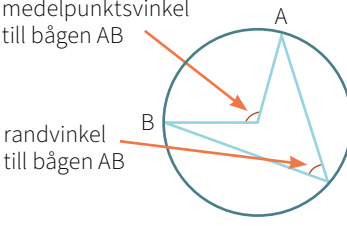
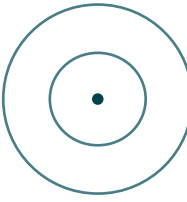
Termer för matematikundervisning

Geometri: polygoner		
polygon, månghörning	vielokonto bute kontenca	en figur med tre eller fler hörn
liksidig polygon, regelbunden polygon	vielokonto ruvne rigenca	en polygon med alla sidor lika långa och alla vinklar lika stora
omkrets (av polygon)	obvodo vielokontoskro	mått på längden runt hela figuren
hörn	konto	
sida (i en polygon)	rik	
diagonal	diagonalno	
triangel	trojkonto	figur med tre hörn och tre sidor
fyrhörning	štaritko konto	figur med fyra hörn och fyra sidor
parallelltrapets	ruvno legla riga	fyrhörning med minst två parallella sidor
parallelogram	ruvno legla boki	fyrhörning med motstående sidor parallella
rektangel	prostokonto	fyrhörning med fyra räta vinklar
kvadrat	kvadrato	rektangel med alla sidor lika långa
romb	romb	fyrhörning med motstående sidor parallella och lika långa
femhörning, pentagon	pandže rititko pentagon	
sexhörning, hexagon	šove rititko hexagono	

Termer för matematikundervisning

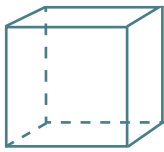
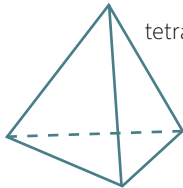
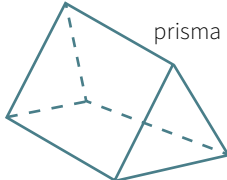
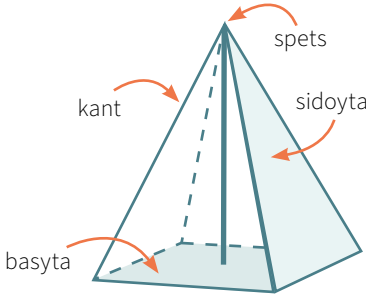
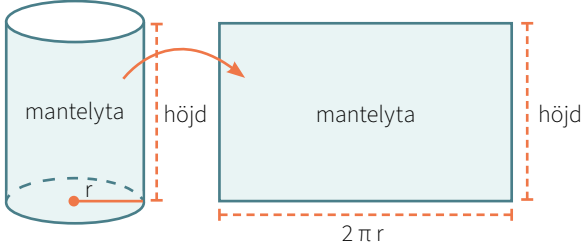
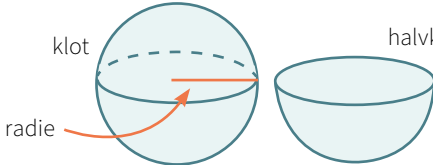
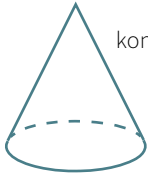
Geometri: vinklar och trianglar		
vinkel	vinklo	
vinkelben	vinkloskro kokalo	
vinkelspets	vinkloskri koncuafka	
grader	stopni	360 grader är ett helt varvs vridning, skrivs 360°
spetsig vinkel	spičasto vinklo	vinkel som är mindre än 90°
rät vinkel	prosto vinklo	
trubbig vinkel	konto rozvarto	vinkel som är större än 90°
triangel	trujkonto	 <p>en polygon med tre sidor och tre vinklar</p>
olksidig triangel	na ruvno trojkonto	alla sidor olika långa, alla vinklar olika stora
lksidig triangel	ruvno trojkonto	alla sidor lika långa, alla vinklar lika stora
lkbent triangel	ruvno ramienio trojkontosti	 <p>minst två sidor lika långa och två vinklar lika stora</p>
yttervinkel	zevnenčno vinklo	
alternatvinklar	alternativna vinkli	 <p>A och A' är yttre alternatvinklar B och B' är inre alternatvinklar</p>
rätvinklig triangel	prosto kontno trojkonto	 <p>Pythagoras sats $a^2 + b^2 = c^2$ a och b är kateter, c är hypotenusan</p>
katet	kateto	
hypotenusan	pšečifko prosto konto	
Pythagoras sats	Pitagoras sats	
höjd	hučipen	
bas	fundamento	

Termer för matematikundervisning

Geometri: cirklar		
cirkel	rota	cirkel
mittpunkt, medelpunkt	maškiratuno punkto	
radie	promienio	
rand	rotakro zevnenčno kanto	
omkrets (av cirkel)	obvodo rotakro	längden på cirkeln's rand
cirkelbåge	rotakro luko	en del av cirkeln's rand
cirkelområdets area	rotakro obšaro	arean på området inuti cirkeln
pi	pi, lidžba	förhållandet mellan cirkeln's omkrets och diameter: $\text{omkrets/diameter} = \pi \approx 3,14$
diameter	šrednica	
korda	korda, linja dre rota	
sekant	sekant	
tangent	tangento	
tangeringspunkt	punkto kaj isi vspulno	
halvcirkel	phaš rota	
kvartscirkel	čviartka rotakri	
cirkelsegment	segmentoskri rota	
cirkelsektor	sektoroskti rota	en del av en cirkel som begränsas av två radier och en cirkelbåge, t.ex. halvcirkel och kvartscirkel
medelpunktsvinkel	punkto maškiratune kontosti	
randvinkel	konto kravendžiati	
koncentriska cirklar	koncentrično rota	 koncentriska cirklar har samma mittpunkt

Termer för matematikundervisning

Geometri: kroppar		
kropp	objekto	ett geometriskt område i 3 dimensioner
rätblock	prostokonto	
kub	kub	 kub
tetraeder	piramida štare ščanendi	 tetraeder
prisma	prisma, prizmat	 prisma
pyramid	piramida	
sidoyta (sida)	bočno poviešnia	
basyta	*	
spets (topp)	konco koncuškati	
kant, sidokant	bžego	
cylinder	cylindro	
mantelyta	prostokontoskri poviešnia	
klot, sfär	kula	
halvklot	phaš kula	
kon	stožek, stožko	 kon

* ordet saknas på romani chib polsk

Termer för matematikundervisning

Problemlösning		
problemlösning	rozvionzinel problemi	processen när ett problem ska lösas
lösning	rozvionzanio	det svar eller resultat som löser problemet
fullständig lösning	kompletno rozvionzanio	en fullständig lösning innehåller all information som behövs för att förstå lösningen
specifik lösning	konkretno rozvionzanio	en specifik lösning löser ett specialfall av problemet, ofta en numerisk lösning
generell lösning	ogulno rozvionzanio	en generell lösning anger hur problemet kan lösas på ett generellt plan, ofta i form av en algebraisk lösning
olöslig	na rozvionziano	när problemet inte har någon lösning
strategier	strategia	sätt att angripa ett problem
gissa och prova	odgadnin i sprubin	
arbeta baklänges	keres buti palujesti	när problemet nystas upp bakifrån
skissa	skisa, na malin	rita som stöd i problemlösningssprocessen
gör en tabell	ker jek tabela	
skriv en ekvation	napisin jek ruvnanio	
leta efter mönster	rode vzoro	en problemlösningstrategi är att söka efter mönster, regelbundenheter och strukturer
samband	polončenio	matematik handlar ofta om att söka samband
koppla ihop	ščhuf khetanes	
diskutera	diskutin, rakir	
arbeta parvis	ker buti te para	
representationer	reprezentacija	synliga uttryck för eller beskrivningar av abstrakta matematiska objekt och samband
uttrycksformer	viraženioskre formi	t.ex. verbalt, grafiskt, algebraiskt, numeriskt
konkret material	konkretno materialo	material som går att ta på och hantera med händerna
laborativa övningar	laborativno čvičenio	undersökande aktiviteter

Termer för matematikundervisning

Matematiska redskap		
penna	ceruza, dlugopiso	
sudd (radergummi)	gumka te skhosiben	
linjal	linika	
passare	pasare, cirklo	
gradskiva	konto miežo	
måttband	miarka, te mieženio	
miniräknare	kalkulatoro	
termometer	termometro	
balansvåg	vaga kaj ruvno važinel	
tärning	kostka	
enhetskuber	kostki jednostkova	
		t.ex. multilink eller centikuber
tiobasmaterial	materialo te ginipen	
geobräde	geometrično tablica	
tangram	kvadrato kaj dželines dre efa ružna vielokonti	
		ett tangram är en kvadrat som delas i sju olika polygoner
tallinje	linja ginipnitko	
öppen tallinje, tom tallinje	phiradi linia ginipnitko	
		$22 + 19 = 41$

Termer för matematikundervisning

Programmering		
dator	komputero	en maskin som följer givna instruktioner för att bearbeta data
datalogiskt tänkande	komputerovo mišlenio	att kunna tänka logiskt och stegvis, samt att kunna skapa, felsöka och bearbeta programkod
programmering	programovanio	att ordna instruktioner i en sekvens för att kunna utföra en bestämd procedur
program	programo	en sekvens av instruktioner som styr en dator
stegvisa instruktioner	kroko pal kroko instrukcja	otvetydiga instruktioner i små steg
algorithm	algoritmo	en detaljerad beskrivning av en procedur i form av stegvisa instruktioner
kod	kodo	en algorithm som har skrivits i ett programspråk
pseudokod	pseudo kodo	en verbal beskrivning av en algorithm
analog programmering	analogovo programovanio	programmering utan dator, t.ex. att ge varandra stegvisa instruktioner
block-programmering	blok programo	programmering i visuella miljöer som använder block, t.ex. Scratch
textprogrammering	text programovanio	programmering med textbaserade programspråk, t.ex. Python och Javascript
kodning	kodovanio	att skriva instruktioner i ett visst programspråk
kör	te vikoninel	order till datorn att utföra vad som står i programmet, kallas även "exekvera"
variabel	zmieno	en namngiven plats (referens) i datorns minne för att spara data (värden) i form av exempelvis tal, ord eller bilder
lista	lista	en samling av sparade värden
operator	operator	en symbol som arbetar med två värden
loop	pentla	när en sekvens av instruktioner upprepas, för att visa när och hur länge sekvensen upprepas används kommandot <i>for</i> eller <i>while</i>
sats	stavka, naj tiknidir jednostka dre komputero	en minsta enhet i datorspråket
villkorssats (om ... då ...)	varunkovo stavka	när ett villkor anges för att en instruktion ska utföras
felsökning	rodel problemo	att finna fel i programmet och rätta till dessa, kallas även att "avlusa"
modifiera	modifikinel	att ändra, anpassa eller förbättra kod